

H. Ciereszko

Dailininkas Eugenijus Marcinas Kazimirovskis

(1873 11 11 – 1939 09 23)

Eugenijus Marcinas Kazimirovskis yra dažniausiai minimas kaip šventosios sesers Faustinos įkvėpto - Gailestingojo Jėzaus apsireiškimą vaizduojančio - paveikslo autorius. Šiaip jau dailininko kūrybą ir asmenį gaubia nežinia bei paslaptis. Nebeįmanoma aptikti jo fotografijos, o tos, kuriomis disponuoja leidėjai - iš dokumentų ar grupinių nuotraukų labai tolimuos planuos. Gerą pusmetį kas savaitę į jo dirbtuves vyresniosios atvedinėta ir tapybos eigą pastabomis bei pageidavimais koregavusi sesuo Faustina Kovalska *Dienoraštyje* porą kartų pamini jį žodžiais „tas dailininkas“ (*Dn.*, 313). Net išsamiausi lenkų biografiniai žinynai yra priversti kartoti itin striuką informaciją: jo garsųjų mokytojų vardus, miestus, kuriuose studijuota, ir tuos, kuriuose buvo rodyti jo paveiksłai.

Vilniuje Kazimirovskis atsirado po Didžiojo karo. Vertėsi bažnyčių užsakymais, dėstė mokytojų seminarijoje; minimi jo scenografiniai darbai Vilniaus teatruose. 1936-aisiais jis persikelia į Balstogę, kur įsteigia turizmo plėtros centrą ir imasi jam vadovauti. 1938-aisiais šiame mieste įvyksta bene didžiausioji Kazimirovskio tapybos paroda - šimtas peizažų, religinių kompozicijų, piešinių. Po metų, Rusijai užpuolus Lenkiją ir Raudonajai armijai vos įžengus Balstogę, Kazimirovskio kūrybos aruodai ir jo gyvenimą bei veiklą atspindintys asmeniniai archyvai išgaravo tarsi nebuvę, o jų šeiminingą ištiko staigi ir, beje, gana mįslinga mirtis. Remiantis gausiomis ano meto biografinėmis analogijomis, galima būtų spėlioti, jog Kazimirovskis, artimai susijęs su labai įtakingais lenkų politikais Aleksandru bei Vaclovu Lednickiais, taip pat Zindramu Koščalkovskiu, atsidūrė okupantų NKVD taikiklyje, ir to, kas pradingo, ieškotina kokiuose nors Maskvos fonduose ar saugyklose. Sprendžiant iš užrašo granito plokštėje Balstogės kapinėse, antkapį tragiškai žuvusiam tapytojui bus užsakęs ne kas kitas, o po karo toje Lenkijos dalyje įsikūręs Mykolas Sopočka. Sutapo, kad pirmoji kunigo Mykolo kapavietė buvo vos už kelių metrų nuo Gailestingojo Jėzaus atvaizdo autoriaus palaidojimo vietos.

Iš lenkų kalbos vertė
Pranas MORKUS

Gailestingumas.com